

Lokal handlingsplan for Den kulturelle skolesekken i Skien skoleårene 2016/17 - 2019/20

Innhold

1. Bakgrunn
2. Lokal plan for Den kulturelle skolesekken (DKS) i Skien kommune
  - 2.1 Målgruppe
  - 2.2 Mål
3. Dagens situasjon og tilbud
  - 3.1 DKS Telemark og Rikskonsertene (regional DKS)
  - 3.2 DKS Skien
4. Satsingsområder
  - 4.1 Arven etter Henrik Ibsen
  - 4.2 Litteratur
  - 4.3 Identitet og kulturarv
  - 3.4 Visuell kunst
5. Økonomi
  - 5.1 Opptapping
6. Organisering og oppfølging

1. Bakgrunn

Grunnskolen er en viktig og sentral arena for barn og unge, og det er nødvendig at denne inneholder kunst og kultur for å gi elevene mulighet for innlevelse, utfoldelse, opplevelse og deltagelse

Den kulturelle skolesekken (DKS) er en ambisiøs kulturpolitisk satsing som skal legge til rette for at elever i grunnskolen lettere får tilgang til, kunne gjøre seg kjent med og få et aktivt forhold til kunst- og kulturuttrykk av mange slag.

Den Kulturelle skolesekken har vært en nasjonal ordning siden 2001, men Skien kommune etablerte sin kulturelle skolesekk allerede i 1998.

Målene for Den kulturelle skolesekken er slik formulert i Stortingsmelding nr. 8 Kulturell skolesekk for framtida:

- *Å medverke til at elever i skulen får eit profesjonelt kunst- og kulturtilbod.*
- *Å leggje til rette for at elever i skulen lettere skal få tilgang til, gjere seg kjende med og utvikle forståing for kunst- og kulturuttrykk av alle slag.*
- *Å medverke til å utvikle ei heilskapleg innlemming av kunstnarlege og kulturelle uttrykk i realiseringa av skulen sine læringsmål.*

Hovedansvaret for gjennomføring av ordningen er lagt til det kommunale og fylkeskommunale nivået.

DKS forutsetter et nært faglig samarbeid mellom skole- og kultursektoren, og en ansvarsfordeling mellom tre forvaltningsnivåer:

- Lokalt i den enkelte kommune
- Regionalt i den enkelte fylkeskommune
- Sentralt i to departementer: Kulturdepartementet og Kunnskapsdepartementet. Fra januar 2016 overtok Rikskonserten som sekretariat for DKS på sentralt hold.

Tilbudet som gis Skiens grunnskoleelever organiseres av to parter

- DKS Telemark, tidligere Kulturskatten (Telemark fylkeskommune). Tilbudene derfra følges opp lokalt av Oppvekstadministrasjonen.
- DKS Skien (tilbudene organiseres av Enhet for kultur og fritid).

Tilbudene styres av en rekke nasjonale og fylkeskommunale føringer (se vedlegg).

Skien kommune mottar spillemidler til lokal DKS. Forutsetningen er at det foreligger en politisk godkjent lokal DKS-plan (denne).

Grunnskolen er en viktig og sentral arena for barn og unge, og det er nødvendig at denne inneholder kunst og kultur for å gi elevene mulighet for opplevelse, innlevelse, utfoldelse og deltagelse.

Den kulturelle skolesekken er implementert i skiensskolenes årsplaner. Kunnskapsløftet (K06) har kompetansemål som blir målt etter 2., 4., 7. og 10.trinn.

Arbeidet med DKS i Skien følger de kommunale styringsdokumentene så som virksomhetsplan og økonomiplan. Den følger dessuten opp Kommunedelplan for kultur i Skien 2010-2021, Kunstnerbyen Skien – strategier for 2015-2022 og Henrik Ibsen strategier 2015-2024. Økonomien i DKS følger budsjetttrammene.

2. Lokal plan for DKS i Skien

2.1 Målgruppe

Målgruppen for den DKS Skien er alle grunnskoleelever i Skien. Rent konkret dreier det seg om 5951 elever fordelt på 21 offentlige skoleenheter (skoleåret 2015/2016). Et trinn beregnes derfor å ha ca. 600 elever. I tillegg kommer 55 elever fra Grenland Kristne skole som deltar i ordningen. De to andre private skolene har så langt ikke ønsket å delta i DKS Skien. Om lag 85 elever fra Voksenopplærings grunnskoleledel som deltar på deler av tilbudet.

2.2 Mål

De sentrale og fylkeskommunale føringene slår fast at DKS-tilbudene som gis lokalt skal speile lokalt kulturliv, i størst mulig grad være profesjonelle, inneha egenaktivitet for elevene og de skal nå alle elever, uavhengig av skolens eller den enkelte lærers holdning til DKS.

- Skolesekken har som fremste mål å gi elevene en kulturell kapital og kompetanse som vil gjøre dem bedre i stand til å møte utfordringene i samfunnet. Bredde og kvalitet i kulturformidlingen er viktig for å nå dette målet.
- Alle elever skal få det samme tilbudet, uavhengig av hvilke skole de går på.
- Elevene skal få kunnskap og opplevelse knyttet til Skiens kulturliv.
- Tilbudene skal speile et kulturelt mangfold.

3. Dagens situasjon og tilbud

3.1 DKS Telemark og Rikskonsertene (regional DKS)

DKS Telemark gir alle grunnskoleelevene i Telemark tre møter med profesjonell kunst og kunstnere hvert år. Tilbudet fra DKS Telemark gis på seks ulike felt: scenekunst, billedkunst og kunsthåndverk, litteratur, kulturarv, film, arkitektur og design. I tillegg gir Rikskonsertene to skolekonserter pr. år til alle, men også dette tilbudet organiseres av DKS Telemark. Dette tilbudet reguleres av en samarbeidsavtale mellom Skien kommune og Telemark fylkeskommune, som løper til en av partene sier opp avtalen.

Kommunen betaler en egenandel på kr. 55,- pr. elev for tilbudene fra DKS Telemark og kr. 26,- pr. elev til Rikskonsertene. Kommunalområdet for Oppvekst og dekker egenandelen over sine budsjetter.

3.2 DKS Skien (lokal DKS)

Hovedansvaret for organiseringen av DKS Skien ligger hos Enhet for kultur- og fritidstjenester. Alle skolene i Skien har en kulturkontakt som får informasjon og følger opp arbeidet på den enkelte skole. Den kulturelle skolesekken har en arbeidsgruppe som møtes 2 ganger årlig for å sørge for den faglige oppfølgingen.

Arbeidsgruppa har følgende sammensetning:

- 1 repr fra Skien kulturskole
- 1 repr fra Skien bibliotek
- 1 repr fra StøpeSkien
- 1 repr fra Oppvekstadministrasjonen
- 1 repr fra barneskolene

1 repr fra ungdomsskolene
1 repr fra Kultur- og Fritidstjenester

Samarbeidspartnere til Den kulturelle skolesekken i Skien er for tiden:
Telemark Museum, Telemark Kunstsenter, Telemarkskanalen/MS Victoria, Skien kirke, SF kino 1, frilanskunstnere og kulturutøvere, samt enheter innad i Skien kommune slik som kulturskolen, biblioteket, StøpeSkien, Spriten Kunsthall og kulturkontoret.

Programmet for den kulturelle skolesekken i Skien legges hvert skoleår.

Tilbudene som gis i lokal DKS har vært utviklet over tid, og i løpet av inneværende periode ble de fleste tilbudene gjort obligatoriske. I skoleåret 2015/16 gis følgende tilbud:

Trinn	Arena	Tilbud
1	På skolen	Tilbud fra kulturskole: Fargesirkler
2	Brekkeparken	Myter og mystikk
3	Spriten kunsthall	Barnas Bevegelige fargelag
4	På skolen	Tilbud fra kulturskolen: Yoga
5.	Telemarkskanalen	Lokalhistorisk reise med Victoria
6.	Skien kirke	Skien kirke – arkitektur og kunst
7.	Ibsen Venstøp	Ibsenlabyrinten
8.	Telemark kunstsenter	Galleribesøk på TKS
9.	Spriten Kunsthall	Kunstnermøte
9.	Brekkeparken	Byggeskikk (erstatter Dramatikerens hemmelighet på Venstøp dette året)
10.	Skien kulturskole	Forestilling: Peer, du lyver
2., 5., 8.	Skien bibliotek	Bibliotekbesøk, valgfritt
3., 5., 7., 9.	Ibsenhuset og kulturskolen	Appelsinia Litteraturfestival
1.-7.	Ibsenhuset	Kulturskoleshow, valgfritt
1.-10.	Film/ SF kino	MEGAFON filmfestival, valgfritt

Programmet består av tilbudet DKS Telemark gir, se www.dkstelemark.no og det lokale tilbudet i Skien, se www.skien.kommune.no/dks

4. Satsingsområder DKS Skien 2016-2020

DKS Skien planlegges og organiseres lokalt, men noen tilbud gis i samarbeid med DKS Telemark, slik som Appelsinia litteraturfestival, kunstnermøte på Spriten og galleribesøk på TKS.

DKS Skien har arbeidet systematisk i flere år med å utvikle gode kunst- og kulturtilbud til elevene innenfor sjangre som visuell kunst, film, scenekunst, litteratur/bibliotek, kulturarv/ kulturminner, med utgangspunkt i våre lokale kulturinstitusjoner. Disse tilbudene vil i stor grad videreføres i den neste 4-års perioden. Forutsigbarhet er viktig for skolene.

Det er likevel rom for å gi særskilte tilbud år om annet, f.eks. i forbindelse med nasjonale eller lokal jubileer eller større kommunale satsninger.

Det er også et mål at det utarbeides flere forslag til for- og etterarbeid knyttet til de ulike tilbudene som gis. Tilbudenes tilknytning til læreplanverket bør også gjøres tydeligere på alle trinn. Dette må gjøre i samarbeid med Oppvekstavdelingen og de ulike arrangørene.

I kommende periode ønsker vi særlig å satse på disse områdene:

4.1 Arven etter Henrik Ibsen

Henrik Ibsen hadde sin barndom i Skien, en kulturarv Skien kommune ønsker å formidle til nye generasjoner barn og unge. Kommuneplanen for kultur i Skien (201 -2021) slår fast at arven etter Henrik Ibsen skal sette spor, bl.a. ved «å formidle hans liv og dramatik til barn og unge.» Skien kommune har gjennom flere år arbeidet med Ibsenformidling til barn og unge gjennom StøpeSkien. Sammen med Teater Ibsen og Telemark Museum har StøpeSkien utviklet Ibsenlabyrinten på Ibsen Venstøp. Tilbudet, som gis 7. klassetrinn, har fokus på Ibsens biografi og på dramaet Vildanden og på Mørkeloftet.

I tillegg har Telemark Museum gitt et tilbud til 9./10. trinn på Ibsen Venstøp, der Ibsens dramaer har stått i fokus. Dette tilbudet ønskes videreutviklet og sett i sammenheng med Ibsenstykkene Teater Ibsen setter opp.

De siste årene har Teater Ibsen hatt Ibsens-tykker på programmet i mars og disse forestillingen har blitt gitt til alle elever på 10. trinn. Tilbudene ovenfor ønskes videreført i samarbeid med teateret og museet.

Ibsen-strategien som ble vedtatt av Skien bystyret i mars 2015 slår fast at DKS Skien skal formidle Ibsen på tre grunnskoletrinn innen utgangen av 2017. Det er derfor et mål at det også utvikles et Ibsen-relatert tilbud til småskole- eller mellomtrinnet.

4.2 Litteratur

Henrik Ibsen var en gutt som var glad i å lese og se teater, og ikke minst var han glad i å skrive. Dette er bakgrunnen for etableringen av Appelsinia Litteraturfestival, som har som målsetting å formidle god samtidslitteratur for barn og unge. Navnet på festivalen er for øvrig hentet fra Henrik Ibsens stykke Byggmester Solness.

I tre år har Skien kommune (med StøpeSkien i førersetet) arrangert litteraturfestivalen Appelsinia, hvor elever har fått møte et bredt utvalg av aktuelle forfattere. Tilbudet er gitt i samarbeid med DKS Telemark. Fra høsten 2015 ble tilbudet gitt til alle elever på 3., 5., 7., og 9. klassetrinn. Appelsinia litteraturfestival skal videreutvikles og sikres økonomisk i kommende periode, bl.a. ved forpliktende avtaler med DKS Telemark.

Skien bibliotek har lang tradisjon for å ta imot skoleklasser til omvisning og litteraturformidling. Hittil har tilbudet vært valgfritt. I kommende periode legges bibliotekbesøk inn som et obligatorisk tilbud på 2. og etter hvert 8. klassetrinn.

4.3 Identitet og kulturarv

I kommunedelplanen for kultur i Skien (2010-2021) slås det fast at Skien skal kjenne sin historie og at dette skal gjøres bl.a. ved «å la formidling av lokalhistorie ha en sentral plass i den kulturelle skolesekken».

Lokal kulturarv inngår i mange av DKS-tilbudene som gis. For eksempel vil vi gi alle elever på 5. trinn en «Kulturhistorisk reise på Telemarkskanalen» og alle på 6. trinn får besøke Skien kirke hvor vi fokuserer på arkitektur og kunst.

På Telemark Museum, Brekkeparken har elever fått formidlet forestillinger og myter knyttet

til skrømt, tusser og underjordiske (Myter og mystikk) og lokal og regional historie rundt Grunnlovens tilblivelse (i 2014). Likeledes hører Ibsen-labyrinten naturlig inn under denne kategorien. Disse tilbudene ønskes videreført.

Skiens eldste historie, som kan synliggjøres gjennom lokaliteter som helleristningsfeltene på Fossum og i Gjerpensdalen, Kapittelberet og Hakasteinsfaret kulturminnepark, har så langt ikke blitt prioritert i arbeide med DKS. På sikt er det ønskelig også å få formidlet Skiens eldste historie.

Skien er en flerkulturell by, og det er et mål at dette skal speiles i tilbudet som gis elevene. I løpet av kommende periode bør et større kulturelt mangfold vises i tilbudet som gis gjennom DKS Skien.

4.4 Visuell kunst

Skien kommune har en pågående kunstsatsing kalt Kunstnerbyen Skien, og nylig ble ny strategi for Kunstnerbyen Skien vedtatt. Et av målene i denne planen er at Skien skal bli ledende i sitt arbeid med formidling av kunst til unge. Dette skal bla. gjøres ved å styrke samarbeidet mellom DKS og Kunstnerbyen Skien.

Verkstedfelleskapet Spriten på Klosterøya og Spriten Kunsthall inngår i Kunstnerbyen Skien. Alle elever på 9. trinn får et kunstnermøte på Spriten. Her får de en kjapp innføring i bakgrunnen for Kunstnerbyen Skien og får deretter jobbe et par skoletimer sammen med en av Spritens kunstnere. De siste årene har de fått prøve seg på silketrykk, glassarbeid og treskjæring mm.

Siden 2012 har kommunen samarbeidet med Kulturskatten/DKS Telemark for å få til kunstformidling på institusjonene, ikke bare kunstformidling i klasserommene. Skien kommune har nylig inngått en ny 3-åring avtale med DKS Telemark om videreføring av dette samarbeidet. Dette innebærer bl.a. at alle elever i 8. trinn får besøke Telemark kunstsenter, hvor de ser på, undrer og samtaler om utstillingene som vises på TKS. Deretter arbeider elevene selv i atelieret, inspirert av den aktuelle utstillingen. Tilbudet på Spriten gis også i samarbeid med DKS Telemark.

Det er dessuten ønskelig å gi DKS-tilbud innenfor visuelle kunstoffag til småskoletrinnene i fremtiden.

Film er det kulturuttrykket som har blir tatt minst hånd om av DKS Telemark hittil. Film er samtidig det kulturuttrykket barn og ungdom har lettest tilgang til i det daglige. Men ikke alle barn får oppleve film på kino og dette ønsker vi at alle skal få oppleve. Derfor har vi gjennom 11 år arrangert Megafon filmfestival for alle trinn i grunnskolen i Skien. Filmfestivalen er et samarbeid med SF Kino Skien og går over en hel uke i juni. Festivalen har de siste årene hatt ca. 5000 besøkende. Festivalen har tidligere vært støttet av Film & kino, men støtten derfra har krympet år for år. Vi må i kommende periode vurdere om tilbudet skal gis til alle klassetrinn, eller bare enkelte klassetrinn.

5. Økonomi

Økonomiske ressurser for satsing på kunst- og kulturaktiviteter i grunnskolen ligger både i skolens egne budsjetter og i mer sentraliserte tiltak. Det brukes midler både på den enkelte skole, i kommunens øvrige fagavdelinger og i kulturinstitusjonene i dag. Disse midlene er ikke synliggjort i denne planen. Kommunen gir økonomisk støtte til en rekke institusjoner i Skien og disse gir formidlingstilbud til våre elever. Samarbeidsavtaler med Telemark kunstsenter, Teater Ibsen og Telemark Museum regulerer dette.

Mange av tilbudene i Den kulturelle skolesekken har en delt finansiering. Dette innebærer at de reelle utgiftene til gjennomføringen av DKS Skien er langt større enn Kultur & fritids bidrag. De øvrige bidragsyterne bærer i all hovedsak sine egne utgifter til formidlingene. På den måten får Skiens skoleelever et langt bedre og bredere tilbud enn hva vi ellers ville kunne klare. Et gjennomgående trekk er at DKS Skien dekker transportkostnadene i forbindelse med tilbudene som blir gitt av våre samarbeidspartnere.

Tabellen under gir en pekepinn på hvordan dette gjøres skoleåret 2015/16:

Trinn	Tilbud	Tilbudet full-finansieres av DKS Skien	Tilbudet del-finansieres av DKS Skien	Øvrige bidragsytere til tilbudet	Transport dekkes av DKS Skien
1	Tilbud fra kulturskolen: Fargesirkler	x			Ikke behov
2	Myter og mystikk			Telemark Museum	x
3	Barnas Bevegelige fargelab		x	Spriten	x
4	Tilbud fra kulturskolen: Yoga	x			Ikke behov
5.	Lokalhistorisk reise med Victoria	x			x
6.	Skien kirke – arkitektur og kunst		x	Skien kirke	x
7.	Ibsenlabyrinten		x	Telemark Museum, Teater Ibsen og Støpe-Skien	x
8.	Galleribesøk Telemark Kunstsenter			DKS Telemark og TKS	x
9.	Kunstnermøte på Spriten			DKS Telemark og Spriten	x
9.	Byggeskikk (erstatte Dramatikerens hemmelighet på Venstøp dette året)			Telemark Museum	x
10.	Forestilling: Peer, du lyver	x			x
2., 5., 8.	Bibliotekbesøk			Biblioteket	x
3., 5., 7., 9.	Appelsinia Litteraturfestival		x	DKS Telemark, Kulturkontoret og Kulturrådet	Dekkes av kulturkontoret
1.-7.	Kulturskoleshow			Kulturskolen	Gis ikke støtte til transport
1.-10.	MEGAFON filmfestival		x	SF Kino og Film&kino	Gis ikke støtte til transport

5.1 Opptrapping:

Begge de forrige DKS-planene la opp til en opptrapping av Skien kommunes DKS bidrag, slik at det kom på linje med det statlige tilskuddet (tippemidler).

Bakgrunnen for dette var forventede økte utgifter til transport og honorarer til utøvere når tilbudene skulle gjøres obligatoriske for alle elevene, samt normal prisvekst.

Økningen skulle innarbeides ved de årlige budsjettbehandlingene. Den ønskede opptrappingen har ikke blitt tatt til følge i de årlige budsjettbehandlingene, og antall tilbud til de ulike klassetrinnene har blitt noe redusert.

Målsetningen er fortsatt at midlene som settes av til DKS-tilbudene skal være tilsvarende det fylkeskommunen tildeler. Fylkeskommunen opplyser at vi kan forvente en tildeling på kr. 435.000,- i årene framover.

Satsene for avlønning av DKS-utøvere har økt betraktelig i det siste, og transportbehovet har også økt (flere elever deltar på de ulike tilbudene).

Uten en økonomisk opptrapping må enkelte av tilbudene vurderes skrinlagt, f.eks. tilbud til 1. klassetrinn og MEGAFON-filmfestival.

Budsjettrammene for lokal handlingsplan DKS ligger hos enheten for kultur- og fritidstjenester. Ønsket opptrapping må ses i sammenheng med kommunens årlige budsjettbehandling.

6. Organisering og oppfølging

For å sikre målene i lokal handlingsplan for DKS i Skien tenkes følgende videre oppfølging:

- Enhet for kultur- og fritidstjenester følger opp lokal handlingsplan for DKS Skien.
- Samarbeidet med DKS Telemark følges opp av DKS-kontakt i Kommunalområdet Oppvekst.
- Oppvekstadministrasjonen er en selvfølgelig samarbeidspartner for Den kulturelle skolesekken i Skien.
- Arbeidsgruppen slik den fremstår i dag fortsetter.
- Kulturkontaktene gis tilstrekkelig med tid/ressurser slik at de kan utføre sin pålagte oppgave på en tilfredsstillende måte. Det er ønskelig med en viss samordning mellom skolene når det gjelder frikjøp av kulturkontaktene.
- Tilbudene justeres årlig gjennom programmet som gis de ulike skoleårene.
- Handlingsplanen må hele tiden følge de nasjonale føringene og satsingene.
- Handlingsplanen rulleres i løpet av våren 2020.